

Bizim nesil, hiç bir nesle benzemez. Her nesil bunu söyler ama bizim nesil farklıdır.

* * *

Doğduğumuzda, beklenen yaşam süresi 50-60 yıldır. 70'ini geçen, iyice yaşlanmış olurdu. Dedem 1983'te öldüğünde 71 yaşındaydı yanılmıyorsam. Herkes çok üzüldü, ama kimse "daha çok erkendi" diye düşünmedi. Yani ben üniversiteye başladığımda, 50 yaştan sonrası ihtiyarlıktı. Bizim gelecek ufkumuz böyledir. Alışkanlıklar, gelenekler böyleydi. 35 yaşından itibaren bir önceki nesilden insanlar birer birer ölmeye başladılar.

Sonra, insan ömrüne 25-30 yıl eklendi. Alışkanlıklara göre ölümlerin beklendiği dönemde ölümler olmadı. Garip bir ölümsüzlük hissine kapıldık; 20-25 yıl kadar. Sonra aniden başladı ölümler yeniden. Bizim ailede işaret fişeği, ironik biçimde 98 yaşında olan anneannem oldu. Onu babam izledi. Geçen ay bir trafik kazasında yitirdiğimiz teyzem geç yetmişlerindeydi. "Ne kadar vakitsiz, ne kadar erken, ne kadar beklemedik oldu" diye düşündüm.

Kazalar hariç 20 yıllık ölümsüzlük dönemi bitti. Bir yandan evlenme ve çocuk yapma yaşı daha ileriye alınıyor ve bir sonraki nesil bir önceki nesle yakınsıyor; yine 35-40'larında başlayacak büyüklerinin ölümleri. Diğer yandan alışkanlık ve gelenekler yeni zamanlamaya göre ayarlanıyor; gençliğin, yaşlılığın ne olduğu değişiyor.

Bizim gibi iki on yıllık süreyle ölümsüzlük yaşamış hiç bir nesil yoktur. Biz gerçekten farklıyız.

* * *

Süleyman Demirel, 1960 sonrası başlayan Türkiye'nin hızlı gelişme döneminde, gelişimin önüne set çekmeye çalışanların temsilcisi oldu 1980'e kadar. Hem 12 Mart'ta hem 12 Eylül'de -ki her ikisinin de mağduru olduğu düşünülür- sorumluluğu büyüktür. 1990 sonrası yaptıklarına baktığımızda -arada bir eski alışkanlıklar depresse de- önceki tecrübeleriyle Türkiye'de sağın, Atatürkçü, demokratik, hukuka saygılı, cumhuriyetçi, laik olması

gerektiğini anlamış gibidir. Hala süren Darbe dönemi olarak gördüğüm 24 Ocak 1980'de bu yana, meşruiyeti en sorunsuz Cumhurbaşkanı oldu. 1960-1980 dönemiyle tam bir tezat oluşturacak biçimde saygınlık kazandı.

Bizim nesil için ölümsüzlük hissinin dayanağı siyaseten Süleyman Demirel oldu bir bakıma. Eşini yitirdiğinde "seven erkek, eşinin peşinden gider" diye düşünmüştüm. Süleyman Demirel de arayış pek açmadı.

Tabi ki tabulaştırmadan, eleştiriye açık bırakarak, Süleyman Demirel'i Türkiye'de burjuva demokratik gelişiminin tarihinde saygın bir yere oturtabiliriz, diye düşünüyorum.

Allah rahmet eylesin. Başımız sağolsun.